

Vahetult pärast sõda õpetajaametisse astunud Arnold Laugus (80) peab järgmisel nädalal 100. sünnipäeva tähistavat Tallinna Westholmi Gümnaasiumi endiselt häärasmeeste kooli nime vääriliseks. Vanahärra ise harrastab pensionipõlves maalimist.

PRIIT SIMSON

Wikmani poiste pidu

Nõukogudemeelsed direktorid peletasid vana kooli vaimu

MALLE PAJULA

Järgmisel nädalal tähistab Tallinna Jakob Westholmi Gümnaasium 100. sünnipäeva. Kauaaegse õpetaja Arnold Lauguse meelest võiks see gümnaasium õigusega kanda ka häärasmeeste kooli nime.

Arnold Laugus (80) astus Westholmi kooli 55 poisslastest koosneva klassi ette 1944. aasta oktoobris. Tollal oli ta kooli noorim õpetaja, kõik tema kolleegid olid pedagoogiametit pidanud ka Eesti ajal. “Nüüd olen ainsana vahetult pärast sõda Westholmi koolis töötanud õpetajatest elus,” sõnab endine algklasside ja geograafiaõpetaja.

Õppetöö puupingis küünlavalgel

Lauguse sõnul õpiti sõja järel praeguse eliitkooli ruumes pikkadel pinkidel, sagedaste elektrikatkestuste tõttu ka pimedas või kodust kaasa toodud küünlajupikeste valgusel.

“Sõja ajal majas pesitsenud Saksa sõjaväe tegevuse tulemusena haihtus küll vana koolimööbel, kuid endisaegne Westholmi vaim oli majas veel alles,” kinnitab Laugus.

Tema meenutusel ei sarnanenud sõjajärgsed koolipoisid siiski Jaan Krossi “Wikmani poiste” raamatust tuntud, samas koolimajas õppinud noorsandidele. Sõda oli muutnud mehehakatised veidi metsikuks ja tahumatuks. Nad väjasid võrdsest nii karmi kätt kui hella armastust.

“Koolis oli siiski ideaalne kord. Sain 55 poissi endale kuuletuma

Juubelikingiks kirsipunased lipsud

EPL

Tallinna Jakob Westholmi Gümnaasium tähistab oma 100. sünnipäeva 13. veebruaril kontsertaktusega Estonias, kus tuleb esitusele ka Westholmi kooli laul, mille on Jaan Krossi sõnadele kirjutanud Roman Toi.

Westholmi gümnaasiumi direktori Kalle Niinase sõnul valmisid juubeli puhuks kooli lipu värvi kirsipunased lipsud, millel on peal kooli logo ja arv 100. Lipsu kujundas vilistlane Heinz Valk. Aastapäevaks ilmub ka fotodega illustreeritud kogumik kooli ajaloo ja tänapäevast.

osalt ka seetõttu, et olin lennuväes käinud. See teadmine tekitas neis kerget aukartust,” muheleb Laugus. Koos poistega tuli kooliellu kasvada ka temal, sest 24-aastasena õpetajatööd alustades polnud tal väiksemaidki pedagoogilisi kogemusi. Õppetükid tuli ette valmistada oma vaistu usaldades, sest erialast kirjandust polnud kuskilt võtta.

“Algul ei teadnud ma isegi seda, kuidas klassipäevikut täita. Aga koolijuhataja käest küsima ka ei läinud,” teatab Laugus. Ühel päeval korraga kooli kontrollima tulnud 20 inspektorit jäid noore õpetaja tööga rahule.

Noore õpetajana rääkis Arnold

Westholmi Gümnaasium tähistab juubelit mitmete üritustega kogu järgmise nädala. Niinase sõnul algavad pidustused juba 11. veebruaril, mil õpilased kohtuvad auväärt vilistlastega. Samal õhtul kell kuus on kontsert lastevanematele, peokõne peab vilistlane Heinz Valk.

Tallinna Jakob Westholmi Gümnaasiumis õpib 940 õpilast, keda õpetab 60 õpetajat.

Westholmi koolis on õppinud Jaan Kross, Roman Toi, Jaak Allik, Heinz Valk, Siim Kallas, Enn Vetemaa, Reet Oja, Priit Vilba ning paljud teised tuntud avaliku elu ja kultuuritegelased.

Laugus sõjajärgsetele poistele tihti viisakast käitumisest ja heast välisusest. Ta usub, et üks seetõttu väljusid ka 1940–ndatel kooliteed alustanud poisid õppeasutusest tõeliste noorhäradena. “Eks ma vihjasin neile nii mõnigi kord, et nad käivad vanas ja väarikas Westholmi koolis. Ma ei pidanud tollal nende pärast häbenema. Praegu töötavad mu poisid nii panganduses kui ka kultuurialal. Kõik on toredad härrad, nurja pole läinud keegi,” on Laugusel hea meel.

Laugus tunnistab, et vana Westholmi vaim hõljus koolis siiski vaid paar-kolm sõjajärgset aastat. Peagi asusid eestiaegsete õpetajate asemele kooli tööle kõrgemalt

poolt meelsuse järgi palgatud pedagoogid. “Mõnd sõjajärgset direktorit võib küll tankinimeseks nimetada, sest nad tegid vanal hariduspõllul puhta töö. Selline pingetatud õhkkond õhutas ka õpetajatevahelisi naginaid ja intriige,” meenutab Laugus.

Tüdrukud löid vana koolielu sassi

Palju segadust tekitas ka 1954. aastal tütarlaste kooli ilmumine. See pani mehise eluga harjunud poisid esialgu turritama. “Ka õpetajatel, kes olid harjunud, et poisid kuuletusid käskudele, tuli oma taktikaid muuta, sest tüdrukud kippusid vahel pirtsutama,” mäletab Laugus.

Vana õpetaja hinnangul polnud tollane Westholmi kool küll kaugeleliitkool, kuigi õppeedukust aeti lausa väevõimuga üles. Eliitkooliks kujunes kool alles paarkümmend aastat hiljem. “See oli pikk protsess. Eks oma osa ole selles ka meil, sõjajärgsel õpetajakonnal. Meie õpilastest, nende lastest ja lastelastest on võrsunud ju ka paljud praegused kooliskäijad,” tähtsustab Laugus koolipere põlvkondade järjepidevust.

Arnold Laugus ei ole viimastel aastatel enam kuigi tihti Westholmi kooli sattunud. Ometi on talle jäänud mulje, et vana Westholmi vaim on seal jälle tagasi.

“Eks lapsed on ikka igal ajal elavad, kuid tänapäeval on nad ehk veidi lärmakamad, sest vaba kasvatus on teinud oma töö,” arutleb staažikas pedagoog Laugus pisut kõheldes, kas see kõik mitte õpetajate ja lastevanemate autoriteeti ei kõiguta.